

1. **נרימאן שחאדה-זועבי, ת"ז 203588074**
2. **עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל**
ע"י עוה"ד סארי עראף ו/או פאדי ח'ורי ו/או חסן ג'בארין ו/או
סאוסן זהר ו/או סוהאד בשארה ו/או מאיסאנה מוראני ו/או
רביע אגבארייה ו/או נרימאן שחאדה-זועבי
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רחוב יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090 ;
טל': 04-9501610 ; פקס: 04-9503140

העותרים

נגד

1. **ראש עיריית עפולה, אבי אלקבץ**
2. **מועצת עיריית עפולה**
ע"י עו"הד איתי קידר
היועץ המשפטי של עיריית עפולה
מייל: itay@afula.muni.il
3. **שחקים עפולה**

המשיבים

עתירה מינהלית ובקשה למתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע כי החלטת המשיבים מיום 24.6.2019 לפיה הפארק הציבורי בעפולה יהיה סגור במהלך חודשי החופש הגדול בפני מי שאינם תושבי העיר הינה מבוטלת ובטלה. כמו כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו ביניים האוסר על המשיבים לאכוף את החלטתם הנדונה עד מתן החלטה סופית בעתירה זו.

מצורף בזה תצהיר מטעם העותרת התומך הן בסעד העתירה והן בבקשה למתן צו ביניים.

הרקע העובדתי

א. הצדדים לעתירה

1. העותרת מס' 1, גב' נרימאן שחאדה-זועבי (להלן: העותרת 1), היא עורכת דין העובדת בעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, המשמש כעותר מס' 2.
2. המשיב מס' 1, אבי אלקבץ (להלן: ראש העיר או המשיב) הוא ראש עיריית עפולה (להלן: העירייה).
3. המשיבה מס' 2 היא מועצת עיריית עפולה (להלן: מועצת העירייה או המשיבה).
4. המשיבה מס' 3 היא רשת המתנ"סים שמפעילה את הפארק במהלך תקופת החופש הגדול.

ב. האירועים מושא העתירה

5. ביום 24.6.2019 פורסמה בעיתון הארץ כתבה לפיה קיבלה עיריית עפולה ביום 24.6.19 החלטה האוסרת על כניסתם של מי שאינם תושבי העיר אל פארק חי העמק (להלן: הפארק הציבורי) במהלך החופש הגדול, וזאת למעט יום אחד בשבוע שתותר בו כניסה לציבור הרחב.

== העתק מהכתבה שפורסמה בעיתון הארץ ביום 24.6.2019 מצורף ומסומן כנספח ע/1.

6. יומיים לאחר מכן, ביום 26.6.2019, התראיין מר איתי כהן, יושב ראש סיעת הבית היהודי במועצת העירייה בעפולה, בתכנית "ערב ערב" בערוץ כאן 11, ואישר את הדברים (הריאיון זמין בקישור הבא: <https://www.youtube.com/watch?v=RYUZYz64NfM&feature=youtu.be>).

7. ביום 1.7.2019 הגיעה העותרת 1 בסביבות השעה 09:00 לפארק הציבורי בעפולה עם בנה הפעוט בן השנה ושלושה חודשים. כשביקשה להיכנס לפארק, המאבטח בכניסה הבהיר לה כי אינה יכולה להיכנס וכי הכניסה נתונה רק לתושבי העיר. דברים אלה הופיעו אף על השלט שהונח בכניסה.

השלט המופיע בכניסה לפארק הציבורי, 1.7.2019.

8. בדף הפייסבוק של "פארק עירוני עפולה 2019" פורסמו ביום 30.6.2019 שעות הפעילות של הפארק במהלך חודשי החופש הגדול והנחיות לתושבים תוך שהודגש כי הכניסה היא לתושבים בלבד.

פרסום עמוד הפייסבוק של "פארק עירוני עפולה 2019" מיום 30.6.2019

9. החלטה זו איננה הראשונה מסוגה; כך למשל:

א. ביום 24.11.2018 נסגר הפארק הציבורי בעפולה לתושבי העיר בלבד. הודעה על כך אף הועלתה על ידי ראש העיר בפרסום מיום 23.11.2018 בדף הפייסבוק שלו. דבר זה אושש גם בפרסום אשר העלה ראש העיר לדף הפייסבוק שלו ביום 25.11.2018, בו אף הבהיר כי גם במהלך חג החנוכה הגישה לפארק תינתן אך ורק לתושבי העיר.

הפרסום בדף הפייסבוק של ראש העיר מיום 23.11.2018

אבי אלקבץ עפולה אחת
25 בנובמבר ב-7:24

אני רוצה להודות לאלפי העפולאים שנהנו אתמול מהפארק שלנו (כן, כן, שלנו). הפארק היה פתוח אתמול לעפולאים בלבד והם הציפו את המקום באווירה מדהימה ומחויכת. לא היה שום שינוי והסטטוס קוו הדתי נשמר כפי שהיה כל השנים בהם הפארק היה פתוח בשבת.

לצערי, ולאור ההצלחה האדירה אתמול, כבר פנו גורמים מתוך עפולה שלא השלימו עם תוצאות הבחירות לתקשורת ולגורמים מחוץ לעיר ודרשו מהם לפעול על מנת שלא נסגור יותר את הפארק לעפולאים בלבד. כתבה בנושא כבר פורסמה באתר הארץ. צר לי כי אותם גורמים מנסים בכל כוחם להפריע להנאה של תושבי עפולה בגלל סיבות פוליטיות. הם לא פוגעים בי אלא בתושבי העיר בלבד ועצוב לי על כך.

חברים, הבחירות הסתיימו, אנחנו מאחורי זה. אני קורא לכולם לאחד מחדש את הקהילה שלנו, לשמור על עפולה אחת, להפסיק עם הפילוג. הציבור מאס בזה. לכולנו יש אינטרס אחד ברור והוא לשמור על עפולה שלנו.

הפארק יהיה פתוח גם במהלך חג החנוכה לתושבי עפולה בלבד ויערכו בו פעילויות שונות של המתנ"ס (ראו בתמונה). מקווה לראות את כולכם שם כדי שנדליק כולנו אור גדול. ביחד!

שבוע טוב לכולם,
אבי

הפרסום בדף הפייסבוק של ראש העיר מיום 25.11.2018

ב. ביום 10.12.2018, הועלה פרסום בעמוד הפייסבוק "פארק עירוני עפולה 2019" ובו עדכון בדבר אירועי חג החנוכה המתוכננים, תוך הבהרה כי "האירוע סגור".

פארק עירוני עפולה 2019 updated their cover photo. December 10, 2018

יום	תאריך	שעות	מחיר	הערות
ראשון	09.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
בבית	10.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
ג' אדר	11.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
ד' אדר	12.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
ה' אדר	13.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
ו' אדר	14.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
ז' אדר	15.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
ח' אדר	16.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
ט' אדר	17.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
י' אדר	18.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
יא' אדר	19.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
יב' אדר	20.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
יג' אדר	21.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
יד' אדר	22.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
טו' אדר	23.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
טז' אדר	24.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
יז' אדר	25.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
יח' אדר	26.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
יט' אדר	27.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
כ' אדר	28.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
כ"א אדר	29.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
כ"ב אדר	30.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים
כ"ג אדר	31.12	17:00 - 19:00	10.12 שני	החלפת פריטים

האירוע סגור! לתושבי עפולה בלבד
לפרטים ובירורים: 04-6591005

כאן הכל קורה!

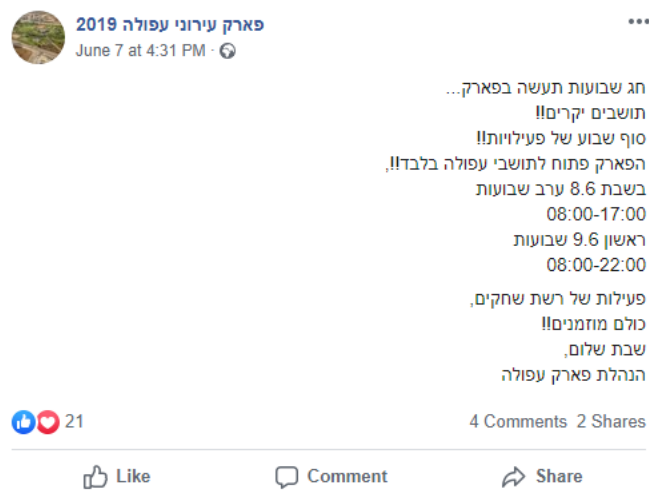
הפרסום בעמוד "פארק עירוני עפולה 2019" מיום 10.12.2018

ג. ביום 4.5.2019 הגישה לפארק ניתנה רק לתושבי עפולה. הודעה על כך פורסמה בדף הפייסבוק "פארק עירוני עפולה 2019" ביום 3.5.2019.

הפרסום בדף הפייסבוק "פארק עירוני עפולה 2019" מיום 3.5.2019

ד. בימים 8.6.2019-9.6.2019 הפארק נסגר לתושבים בלבד. הודעה על כך פורסמה בדף הפייסבוק "פארק עירוני עפולה 2019" ביום 7.6.2019.

מהפרסום בדף הפייסבוק "פארק עירוני עפולה 2019" מיום 7.6.2019

10. החלטות אלו בדבר סגירת הפארק בפני מבקרים שאינם תושבי העיר נעשות יותר ויותר תכופות ומשקפות דפוס פעולה החוזר על עצמו שבשיאו עומדת ההחלטה האחרונה, מיום 24.6.2019, לסגור את הפארק הציבורי בפני תושבי חוץ לתקופה של חודשיים שלמים.

11. בהקשר זה יוער כי ברקע מדיניות המשיבים מושא עתירה זו עומדת הבטחת ראש העיר במהלך הבחירות המוניציפאליות האחרונות למנוע את "כיבוש הפארק". בפרסום מיום 5.8.2018, הבהיר ראש העיר את תכניתו ביחס לפארק הציבורי תוך שימוש בטרמנולוגיה שלא מותירה מקום לספק כי תכלית סגירת הפארק היא למנוע כניסת תושבים חוץ מהאוכלוסייה הערבית מהאזורים הסמוכים לעיר:

"כיבוש הפארק העירוני של עפולה חייב להיפסק. זה לא עניין פוליטי, זה לא נושא לבחירות, זה פשוט דבר מהותי ועקרוני - פארק שנבנה לתושבי עפולה צריך להישאר שלהם.

אפשר לעצור את ההשתלטות על הפארק אם בחודשי הקיץ, לדוגמא, נהפוך אותו למעין מתנ"ס עם חוגים והפעלות וכך נוכל לגבות מתושבי חוץ תשלום מלא וגבוה ולתושבי עפולה להעניק צמיד כניסה במחיר סמלי.

עשינו את זה בקיץ 2012 ו-2013 כשהייתי ראש עיר, זה עמד בכל המבחנים המשפטיים, ובחודשי הקיץ הפארק היה שייך לתושבי עפולה ולא לאורחים מבחוץ.

לצער, הדבר הופסק מאז סיימתי את תפקידי.

כיום, לאחר שבערים אחרות כן הצליחו להפחית משמעותית כניסה של תושבי חוץ לפארקים העירוניים, אפשר לעשות את זה בעפולה למרות הקשיים המשפטיים. אפשר, לדוגמא, לבנות בריכה בתוך הפארק וכך ניתן יהיה לגבות מחיר כניסה גבוה מתושבי חוץ ומחיר סמלי מהעפולאים.

מוכרחים להניף בגאווה את דגלי ישראל בכל הפארק ולהשמיע מוסיקה בעברית. בימים בהם אנו יודעים שתושבים רבים מבחוץ אמורים להגיע, יש לסגור את הפארק לפעולות אחזקה. צריך להפסיק לנצל אותנו!

אפשר לעשות את זה, צריך רק רצון, לא להרים ידיים מראש ובטח לא לעודד כניסת תושבי חוץ לפארק שלנו.

אני אעשה את זה.

צלמו מסך, זאת התחייבות" (ההגדשות הוספו).

אבי אלקבץ עפולה אחת

5 August · 🌐

כיבוש הפארק העירוני של עפולה חייב להיפסק. זה לא עניין פוליטי, זה לא נושא לבחירות, זה פשוט דבר מהותי ועקרוני - פארק שנבנה לתושבי עפולה צריך להישאר שלהם.

אפשר לעצור את ההשתלטות על הפארק אם בחודשי הקיץ, לדוגמא, נהפוך אותו למעין מתנ"ס עם חוגים והפעלות וכך נוכל לגבות מתושבי חוץ תשלום מלא וגבוה ולתושבי עפולה להעניק צמיד כניסה במחיר סמלי.

עשינו את זה בקיץ 2012 ו-2013 כשהייתי ראש עיר, זה עמד בכל המבחנים המשפטיים, ובחודשי הקיץ הפארק היה שייך לתושבי עפולה ולא לאורחים מבחוץ.

לצער, הדבר הופסק מאז סיימתי את תפקידי.

כיום, לאחר שבערים אחרות כן הצליחו להפחית משמעותית כניסה של תושבי חוץ לפארקים העירוניים, אפשר לעשות את זה בעפולה למרות הקשיים המשפטיים. אפשר, לדוגמא, לבנות בריכה בתוך הפארק וכך ניתן יהיה לגבות מחיר כניסה גבוה מתושבי חוץ ומחיר סמלי מהעפולאים.

מוכרחים להניף בגאווה את דגלי ישראל בכל הפארק ולהשמיע מוסיקה בעברית. בימים בהם אנו יודעים שתושבים רבים מבחוץ אמורים להגיע, יש לסגור את הפארק לפעולות אחזקה. צריך להפסיק לנצל אותנו!

אפשר לעשות את זה, צריך רק רצון, לא להרים ידיים מראש ובטח לא לעודד כניסת תושבי חוץ לפארק שלנו.

אני אעשה את זה.

צלמו מסך, זאת התחייבות.

הפרסום בדף הפייסבוק של ראש העיר מיום 5.8.2018

12. דברים אלה מלמדים בבירור כי "הכיבוש" עליו מדבר ראש העיר אינו נטול הקשר לאומי. ההדגשה כי יש להשמיע מוסיקה בעברית נועדה להבהיר את ההתנגדות ואי שביעות הרצון מנוכחות השפה הערבית ברחבי הפארק.

13. דברים אלה מצטרפים לשיח אותו מוביל ראש העיר בכל הנוגע ל-"צביונה היהודי" של העיר עפולה והצורך לשמור עליו. זאת לצד ההתנגדות הנמרצת שלו לרכישת בתים וקרקעות בעיר על ידי תושבים ערבים ומשפחות ערביות. כך למשל:

א. ביום 21.9.2018 העלה ראש העיר סרטון לעמוד הפייסבוק שלו המציג ראיון שלו עם אתר החדשות "עמקניוז" ובו הדגיש את מחויבותו לשמירה על הצביון היהודי של עפולה ואף חזר על מחויבותו להפוך את הפארק העירוני לפארק סגור (העתק מהסרטון יסופק במעמד הדיון, והוא זמין בקישור הבא: <https://www.facebook.com/avielkabetz.afula1/videos/1578557515583742/>);

ב. ראש העיר וחברי מועצת העיר נשבעו עם כניסתם לתפקיד לשמור על "צביונה היהודי" של העיר (ראו פרסום ראש העיר בדף הפייסבוק מיום 23.11.2018, לעיל); וכן, ראו: נעה שפיגל "חברי מועצת העיר עפולה נשבעו 'לשמור על צביונה היהודי של העיר'" **הארץ** (25.11.2018), באופן שחייב את היועץ המשפטי לממשלה להודיע כי הינה נעדרת כל נפקות משפטית (ראו: אור קשתי "היועץ המשפטי: לשבועת מועצת העיר עפולה לשמור על הצביון היהודי אין תוקף משפטי" **הארץ** (28.5.2019);

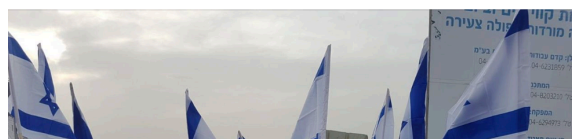
== העתק מהכתבה בהארץ מיום 25.11.2018 מצורף ומסומן כנספח 2/ע.

== העתק מהכתבה בהארץ מיום 28.5.2019 מצורף ומסומן כנספח 3/ע.

ג. ראש העיר וחברים במועצת העיר השתתפו ביום 16.6.2019 בהפגנה נגד רכישת בית על ידי תושב ערבי (ראו: נעה שפיגל "ראש העיר עפולה השתתף בהפגנה נגד מכירת בית למשפחה ערבית" **הארץ** (16.6.2019)), וזאת בפעם השנייה, לאחר שביום 13.6.2018 השתתפו בהפגנה קודמת בעניין (ראו: אלי אשכנזי "אין לכם מה לחפש פה": עשרות הפגינו בעפולה נגד מכירת בית לערבים" **וואלה! NEWS** (13.6.2018)). ראש העיר אף הבהיר בפרסום בדף הפייסבוק שלו מיום 23.5.2018 כי הוא מתנגד להפיכת עפולה "לעיר מעורבת" והדגיש כי "לא ניתן יד להפיכת עפולה לעיר מעורבת, אנו מכבדים את שכנינו הערבים, אבל הכוונה של חלקם לבוא ולהתגורר בעיר היא סכנה דמוגרפית לעיר ופגיעה בחזונו של בן גוריון ומנחם בגין". ובפרסום קודם, מיום 10.6.2018 הוא שיתף את עוקביו, את דבריו של יו"ר המטה לדיור שפוי בישראל, משה פישר, לפיהם: "מה שרואים בעפולה זו נדידה מכפרים ערבים... צריך לומר לציבור מה קורה שם ולהיערך למציאות הזאת ולאפשרות שזאת תהיה עיר מעורבת, אבל הפוליטיקאים לא נערכים לזה וזה כואב למי שגר שם", ואף התחייב לעצור את הפיכת העיר עפולה לעיר מעורבת.

== העתק מהכתבה בהארץ מיום 16.6.2019 מצורף ומסומן כנספח 4/ע.

== העתק מהכתבה בוואלה! NEWS מיום 13.6.2018 מצורף ומסומן כנספח 5/ע.

הפרסום בדף הפייסבוק של ראש העיר מיום 23.5.2018

אבי אלקבץ עפולה אחת

June 10, 2018 · 🌐

"מה שרואים בעפולה זו נדידה מכפרים ערבים... צריך לומר לציבור מה קורה שם ולהיערך למציאות הזאת ולאפשרות שזאת תהיה עיר מעורבת, אבל הפוליטיקאים לא נערכים לזה. זה כואב למי שגר שם."

את הדברים הקשים האלו לא אני אמרתי והם לא חלק ממערכת בחירות. את הדברים האלה אומר היום בראיון מיוחד יו"ר המטה לדיור שפוי בישראל, משה פיישר, אותו כלל איני מכיר. נורת האזהרה דולקת ובוהקת. עפולה בדרך להיות עיר מעורבת בגלל התנהלות מחפירה של ראש עיר בעל אג'נדת שמאל קיצונית, שממשיך לעצום את עיניו ולהתעלם ממה שכולם רואים, אפילו בעיתון דה מרקר. אנחנו בדקה ה-90 לפני הפיכה של עפולה לעיר מעורבת. אפשר עדיין לעצור את זה ואני אעשה זאת: עפולה לא תהיה עיר מעורבת.

הפרסום בדף הפייסבוק של ראש העיר מיום 10.6.2018

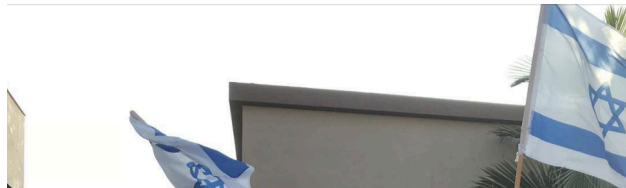
אבי אלקבץ עפולה אחת

June 13, 2018 · 🌐

מה שקורה בימים האחרונים ברובע יזרעאל בנושא מכירת הבית לערבים, הוא תוצאה ישירה של התעלמות יצחק מירון מהתופעה של הפיכת עפולה לעיר מעורבת, ואף עידוד הנושא כאשר אמר שערבים ויהודים יכולים לגור יחדיו.

עפולה לא תהיה עיר מעורבת!

מוזמנים להאזין לראיון שלי היום ברדיו קול רגע ולעימות שלי מול ח"כ עיסווי פריג בנושא <<< <http://bit.ly/2JJO30v>

הפרסום בדף הפייסבוק של ראש העיר מיום 13.6.2018

ד. ראש העיר אף התבטא בעבר בדף הפייסבוק שלו נגד זכיית משפחות ערביות במכרז הקרקעות במורדות עפולה עילית, וייחס זאת לכישלון ראש העיר דאז, יצחק מירון, שכן "בעפולה לא נתנו כלל העדפה לבני המקום, והתוצאות בהתאם".

תושבי עפולה היקרים שלום,

מנהיג צריך לדעת לדבר באומץ, לדבר בנושאים שפחות נוחים לו, מנהיג צריך לדעת לקחת אחריות.

אתייחס למרכז הקרקעות במורדות עפולה עלית, עניין בווער וחשוב לכולנו בימים אלו, וכנראה פחות לראש העיר, מירון.

האחריות הבלעדית למרכז קרקעות זה, חלה על ראש העיר, יצחק מירון. רשות מקרקעי ישראל מפרסמת מכרז בעיר רק לאחר קבלת אישור מראש העיר. מירון ואנשיו נתנו אור ירוק למכרז זה.

לו אני ראש העיר, ואני אומר זאת באופן חד משמעי - מכרז כזה לא היה יוצא לפועל מלכתחילה (!!!)

בעוד בקריית שמונה ובמגדל העמק אנו רואים העדפה ברורה לתושבי המקום, בני העיר זוכים בקרקעות ומממשים את רצונם לבנות בית קרוב למשפחתם ולסביבה בה הם גדלו.

בעפולה? בעפולה לא נתנו כלל העדפה לבני המקום, והתוצאות בהתאם. כנראה שאז הבחירות נראו רחוקות, והצעירים העפולאים היו פחות חשובים בעיניו. חבל.

לצערנו, במקום לתמוך במטה המאבק, והאמיצים שהעזו להלחם במכרז, באמצעים חוקיים כמובן, בחר מירון לקבל חוות דעת לכשרותו של המכרז, דחה את התושבים, ונאלץ, תוך שהוא כופה על חברי הקואליציה במועצת העיר לתמוך בגרסתו, ולאפשר את מכירת קרקעות העיר.

לאחר הכרעת בית המשפט העליון, אני מתנגד לשימוש באלימות (מילולית או פיזית) כנגד האוכלוסיה שזכתה במכרזים.

תושבי עפולה אני קורא לכם מכאן:

אל תיקחו את החוק לידיים (!) תושבי העיר הם אזרחים שומרי חוק. עלינו להמשיך בדו הקיום בעירנו המתבטא בתחומים רבים כמו בריאות, תעסוקה ומסחר.

ולסיום, איך אפשר בלי המחדל השבועי תוצרת העירייה הנוכחית והעומדים בראשה...

בלילה שבין רביעי לחמישי, פינו את המבנים היבילים במתחם התחנה. כן, ככה באישון ליל חשבו בעיריית עפולה שלא נרגיש איך 20 מיליון ש"ח פשוט מפונים בדממה.

ככה זה כשבונים שלא כחוק,

ככה זה שבמקום שהכסף ישמש את העיר לחינוך ראוי לילדנו, לתעסוקה לצעירי העיר, או לסלילת כבישים חדשים שירווחו את התנועה בעיר, מעדיפים בעירייה פשוט לזרוק את הכסף...לפח (!)

מקומם ועצוב לתושבי העיר.

שבת שלום ובשורות טובות לכולנו

שלכם, אבי

הפרסום בדף הפייסבוק של ראש העיר מיום 11.8.2017

14. כל האמור, בדבר הצורך "בשמירה על צביונה היהודי של העיר", המסגור של הגירה חיובית של משפחות ערביות לעיר כ-"סכנה דמוגרפית", ותיאור נוכחות של ערבים בתחומי הפארק כ-"כיבוש", עומדים ברקע ההחלטות של עיריית עפולה והעומד בראשה ביחס לסגור את פארק הציבורי בפני מי שאינם תושבי העיר.

15. תכליתו של המהלך היא לצמצם ככל הניתן את השימוש בפארק הציבורי על ידי אזרחים ערבים, וסגירתו לציבור התושבים בלבד משמש בהקשר זה כפרוקסי להגשמת התכלית האמורה. זאת במיוחד בהינתן שיעורם הזניח של התושבים הערבים בעיר עפולה. על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מספר התושבים בעפולה עמד בסוף שנת 2016 על 47 אלף תושבים, שמתוכם 99.1% הם "יהודים ואחרים", כשהקטגוריה "יהודים ואחרים" כוללת, על פי ההגדרות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה "יהודים, נוצרים לא ערבים ומי שאינם מסווגים לפי דת במשרד הפנים" (ראו "לידות חי ופריון – הגדרות" באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, זמין בקישור הבא: <https://bit.ly/2xjF9Pt>).

== העתק של פרופיל העיר עפולה בדו"ח הרשויות המקומיות בישראל 2016 של הלמ"ס מצורף ומסומן כנספח ע/6.

16. המקרה של העותרת 1 מעיד על הכוונה ועל התכלית הפסולות העומדות מאחורי ההחלטה הנדונה.

17. לעניין זה, האירועים שתועדו בעדשות המצלמה מטעם ערוץ כאן 11 ופורסמו ביום 30.6.2019, לא מותירים כל מקום לספק; בעוד שהמדיניות של העירייה ביחס לסגירת הפארק מוצגת כניטרלית, וכזו שמיועדת למנוע גישה לפארק עבור כל מי שאינו תושב העיר (תכלית בעייתית כשלעצמה), ניתן לראות בבירור כי המאבטחים מקבלים אישור על הכנסת מבקרים יהודים שאינם תושבים, ומבהירים למבקר אחר כי ככל הנראה המטרה היא למנוע כניסת ערבים (הכתבה זמינה בקישור הבא: <https://www.youtube.com/watch?v=Cp6taarYvOI&feature=youtu.be>).

ג. הפניות אל המשיבים

18. לנוכח ריבוי אירועי סגירת הפארק הציבורי בעפולה בפני תושבי חוץ, ועל רקע ההתבטאויות הגזעניות של ראש העיר, פנה העותר 2 עוד ביום 2.12.2018 לראש העירייה, תוך שליחת העתק לגב' דינה זילבר, המשנה ליועמ"ש, וזאת בסמוך לסגירת הפארק בסוף חודש נובמבר ולהכרזה על הכוונה לסגור אותו לאורך תקופת חג החנוכה. בפנייה האמור נתבקש ראש העיר לחדול ממניעת כניסתם של תושבי חוץ לפארק הציבורי בעפולה, ולהודיע בהקדם על ביטול ההחלטה בדבר סגירת הפארק בפני תושבי חוץ במהלך חג החנוכה הקרוב. ביסוד הפנייה עמד הטיעון כי מדובר בהחלטה מפלה הן על רקע לאום הן על רקע מקום מגורים.

== העתק מפנייתנו מיום 2.12.2018 מצורף ומסומן כנספח ע/7.

19. אף על פי כן, ועד לכתובת שורות אלה, לא רק שלא קיבלנו מענה מצד המכותבים לפנייתנו האמורה, אלא שמאותו מועד ועד היום נסגר הפארק הציבורי בעפולה בפני מבקרים מחוץ לעיר פעמים מספר באופן רנדומאלי (שעל חלקן הצבענו לעיל), ודרך קבע במהלך ימי שבת, כפי שניתן אף ללמוד מהשלט שעד ליום שבת האחרון, 29.6.2019, היה תלוי בשער הכניסה לפארק.

20. ביום 26.6.2019, עם גילוי התכנית לסגור את הפארק הציבורי בפני תושבי חוץ לאורך תקופת החופש הגדול, פנה העותר 2 בשנית לראש העיר, והפעם אף הוסיף כנמען את היועץ המשפטי לממשלה. בפנייה זו, חזר הח"מ על הטענות העיקריות בגנות המהלך שאמור לצאת לפועל ביום 1.7.2019, עם תחילת החופש הגדול, ודרש מהמכותבים לפעול לביטול ההחלטה מושא עתירה זו.

== העתק מפנייתנו מיום 26.6.2019 מצורף ומסומן כנספח ע/8.

21. ביום 30.6.2019, ובתגובה לפניות שקיבלה בעניין, פנתה עו"ד דינה זילבר, המשנה ליועמ"ש (משפט ציבורי-מינהלי), ליועץ המשפטי לעיריית עפולה בדרישה להבהרות לגבי החלטת העירייה בדבר סגירת הפארק כפי שפורסמה, תוך שעמדה על המצב המשפטי שאינו מתיישב עם החלטה זו. תמצית העמדה שהובאה בפס' 14.7 למכתב עו"ד זילבר הינה כי "...ככלל, על הרשות המקומית, ככל רשות מנהלית, לאפשר לכל אדם, בלא הבדל של גזע, דת, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית או כל מאפיין מכונן אחר,

את הזכות האלמנטרית כמעט להשתמש באופן חופשי, בלתי מוגבל וחינמי, בפארקים ציבוריים, וודאי ה'רגילים' שבהם, בהיותם מרחב ציבורי משותף בסיסי".

== העתק מהמכתב ששלחה המשנה ליועמ"ש, עו"ד דינה זילבר, ביום 30.6.2019, מצורף ומסומן כנספח ע/9.

22. למרות ההזהרות החוזרות ונשנות בדבר אי חוקתיות סגירת הפארק, ולמרות ריבוי הפניות לעיריית עפולה בנושא, ביום 1.7.2019 נכנסה לפועל החלטתה לסגור את הפארק הציבורי שבתחומה לתושביה בלבד.

23. ואכן כפי שצוין לעיל, היום מנעו המשיבים מהעותרת 1 שהגיעה עם בנה הפעוט להיכנס אל הפארק בנימוק שהיא לא תושבת עפולה.

24. לנוכח האמור, מוגשת עתירה זו ובה מתבקש בית המשפט להיעתר לסעדי העתירה.

הטיעון המשפטי

25. החלטת המשיבים לסגור את הפארק בעפולה, שהינו פארק ציבורי, לתושבי העיר בלבד פוגעת בזכויות יסוד חוקתיות, נעדרת סמכות בחוק שנועדה להגשים תכלית פסולה, ועל כן דינה בטלות.

26. לא למותר הוא לעמוד על המובן מאליו: גנים ציבוריים המצויים בתחומן של רשויות ומועצות מקומיות, כשם כן הם – ציבוריים. דהיינו הם נחלת כלל הציבור ולא נחלתם הבלעדית של תושבי הרשות או המועצה האחראית על תחזוקתם. בהקשר זה יצוין כי על פי תכנית מתאר עפולה ג 12567 ייעודו של השטח עליו נמצא הפארק הוא שטח ציבורי פתוח.

א. החלטת עיריית עפולה לוקה בהפליה פסולה

27. החלטת העירייה לסגור את הפארק בפני מי שאינם תושביה הינה החלטה גזענית ומפלה, הפוגעת בזכויות חוקתיות של העותרת 1, ובראשן הזכות לשוויון והזכות לכבוד. כמו כן היא מפלה את האוכלוסייה הערבית בכלל.

28. כפי שהובא לעיל, סגירתו של הפארק בעפולה, שהינו פארק רחב ידיים, איננה נטולת הקשר. מאמצי השלטון המקומי בעפולה וההבטחות שניתנו על ידי ראש העיר בתקופה האחרונה לפעול לשמירה על "צביונה היהודי" של העיר, למנוע הפיכתה לעיר "מעורבת", לצמצם הגירה חיובית של אזרחים ערבים אל תוך העיר, ולהיאבק "בכיבוש" הפארק – כל אלה עומדים ברקע ההחלטות לסגור את הפארק לסירוגין בשנה האחרונה, והם אף עומדים בבסיס ההחלטה לסגור את הפארק לאורך כל תקופת החופש הגדול.

29. ראש העיר הבהיר בפרסומיו בפייסבוק כי בתגובה ל"השתלטות מבחוף" על הפארק, "מוכרחים להניף בגאווה את דגלי ישראל בכל הפארק ולהשמיע מוסיקה בעברית. בימים בהם אנו יודעים שתושבים רבים מבחוף אמורים להגיע, יש לסגור את הפארק לפעולות אחזקה" (ראו פס' 11). ברי כי דברים אלה

מופנים למבקרים הנמנים על האוכלוסייה הערבית. אף לא פלא שהפארק, עד לשבוע האחרון, היה סגור בימי ראשון לפעולות אחזקה, כשידוע הוא כי ברבים מהיישובים הערביים הקרובים זהו יום חופש שצפוי כי ינוצל לפעילויות פנאי, שכוללות בין היתר, ביקור בפארק. לעניין זה, יפים דבריו של השופט אחסאן כנעאן, בת"א (נצ') 21489-01-10 **כהן נ' קיבוץ אפיקים** (פורסם בנבו, 13.1.2013):

"יש להביא בחשבון כי ישנם מקרים בהם ההפליה על פי מקום מגורים שורשה בהפליה על רקע גזעני שכן לא אחת אנו מוצאים ישובים בהם מקובצים אנשים ממוצא מסוים או ישובים שרק אנשים דתיים מתגוררים בהם. לכן באותם מקרים יש לקרוא לילד בשמו ולהתייחס אל אפליה על פי מקום מגורים כהפליה גזענית לכל דבר ועניין".

שם, בפס' 91 לפסק הדין.

30. לא רק האיסור על הפליה מטעמי שייכות לאומית חולשת על ההחלטה מושא העתירה, אלא גם האיסור על הפליה מטעמי מקום מגורים. האיסור האמור הוסף פורמאלית לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים, ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: **חוק איסור הפליה**), בשנת 2017 במסגרת תיקון מס' 4 (ראו סעיף 3(א1) לחוק איסור הפליה), ואולם היא הוכרה עוד לפני כן בפסיקת בתי המשפט כטעם שאין להפלות בגינו (ראו למשל: ע"א 198/09 **ניסים סרור נ' חברת רזידנט מיוזיק בע"מ** (פורסם בנבו, 5.11.2009)).

31. במקרה זה, עיריית עפולה הבהירה במפורש כי הגישה לגן הציבורי המצוי בתחום שיפוטה נסמכת על הבחנה בין תושבים ללא-תושבים. עריכת הבחנה כאמור, שמבחינה היא מקום מגוריהם של הבאים בשערי הגן, אסורה היא, ואין היא עומדת בחרג המופיע בסיפא של סעיף 3(א1) לחוק איסור הפליה.

32. כאמור לעיל, גנים ציבוריים המצויים בשטחי רשות מקומית אינם בבעלות הפרטית, אלא משמשים את ככלל האוכלוסייה, ועל ניהולם לעמוד בחובות המשפט הציבורי. הגבלת הגישה למשאבים ציבוריים מהווה פגיעה בזכות החוקתית לשוויון. זאת ועוד; ההגבלה הגורפת על כניסת מי שאינם תושבי העיר לפארק פוגעת גם בחופש התנועה.

33. הפגיעות הנגרמות לזכויות יסוד חוקתיות מהחלטת העירייה להגביל באופן גורף את הכניסה לפארק רק למי שהם תושביה אינן עומדות בתנאי פסקת ההגבלה, לרבות הדרישה כי הפגיעה תהיה בחוק וכי היא תשרת תכלית ראויה - הכול כפי שיפורט בהרחבה להלן.

ב. החלטת עיריית עפולה נתקבלה בחוסר סמכות

34. החלטת המשיבים לסגור את הפארק התקבלה בהיעדר סמכות, ללא חקיקה מפורשת המאפשרת לה להפלות על רקע מקום מגורים או על רקע לאומי.

35. השתלשלות העניינים החל מבג"ץ 8676/00 **אדם טבע ודין אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' עיריית רעננה**, נט' (2) 210 (2004) (להלן: **עניין אדם טבע ודין**) ואילך בסוגיית סמכותה של רשות מקומית לגבות דמי כניסה לגנים ציבוריים המצויים בתחומה משליכה במישרין על העניין מושא העתירה דנן. בעניין **אדם טבע ודין** נקבע כי רשות מקומית אינה רשאית לגבות ממבקרים שאינם תושביה תשלום עבור כניסה לפארק הנמצא בתחומים אלא רק בהתאם לתנאים שנקבעו בדו"ח הוועדה הבין-משרדית שהוקמה על מנת לבחון את הנושא לעומק. תמצית הדו"ח המסכם מטעם הוועדה, שהוגש לבית המשפט

על ידי היועץ המשפטי לממשלה דאז וסמך עליו ידיו, הובאה בעמ' 215-216 לפסק הדין בעניין **אדם טבע ודין**. לנוכח חשיבותה, יובאו החלקים הרלבנטיים לענייננו כלשונם:

"... לצד החשיבות שבשימור שטחים פתוחים במתכונתם הטבעית, כמו שמורות טבע וגנים לאומיים, הסבירה הוועדה, קיים צורך גם בשטחים פתוחים מסוגים שונים שימוקמו בסמיכות לריכוזי אוכלוסיה. ייעודם של השטחים האחרונים הוא לתת מענה לצורכי הבילוי והפנאי של האוכלוסיה המתגוררת בקירבת מקום ולתרום לאיכות החיים של התושבים ולרווחתם. עם השטחים מהסוג האחרון נמנה הפארק העירוני. פארק כזה מכיל בדרך-כלל מדשאות רחבות ידיים, מתקני משחק לילדים, ובשונה מפארקים מטרופוליניים, כדוגמת פארק איילון ופארק הירקון, שמורות טבע וגנים לאומיים, הפארק העירוני נועד בעיקר לשרת את תושבי היישוב שבו הוא ממוקם, אשר ניתן להניח כי יהיו המשתמשים העיקריים בפארק. עם זאת הוסיפה הוועדה וקבעה שיש לאפשר לכל אדם, גם אם אינו תושב הרשות המקומית שבתחומה נמצא הפארק, להשתמש בשטחים ציבוריים פתוחים רחבי ידיים, ובהם פארקים עירוניים המצויים בתחומה של כל רשות מקומית, ואין למנוע את כניסתו לפארק כזה של מי שאינו תושב המקום. אולם, קבעה הוועדה, פתיחות לחוד ותשלום לחוד. פתיחתם של שטחים ציבוריים לשימוש של כלל הציבור אינה צריכה למנוע מהרשות המקומית לגבות תשלום עבור השימוש בהם לאור השימוש האינטנסיבי הנעשה בפארק עירוני לעומת השימוש בשטחים פתוחים אחרים וההשקעה הציבורית הניכרת המתחייבת עקב כך בהקמתו ובתחזוקתו השוטפת של הפארק" (ההדגשה הוספה).

36. על כן, בית המשפט, שאימץ את חוות הדעת האמורה, אימץ אף את ההבחנה שנעשתה שם בין שאלת "פתיחות" הפארק, דהיינו הגישה אליו על ידי מי שאינם תושבים, לבין שאלת גביית התשלום. בעוד, שעל פי המצב המשפטי שהתקיים אז נקבע כי בנסיבות מסוימות רשאית הרשות המקומית לגבות תשלום בעבור הגישה אל פארק המצוי בתחומה, הובהר כי אין הרשות מוסמכת להגביל את הגישה אליו כליל ממי שאינו תושב.

37. יוצא אפוא, כי החלטה של רשות מקומית המורה על סגירת הפארק הנמצא בתחום שיפוטה בפני מי שאינם תושביה הינה בבחינת החלטה בלתי חוקית מהטעם שהיא נתקבלה בחוסר סמכות.

38. למען השלמת התמונה יצוין כי בשנת 2007, כשלוש שנים לאחר מתן פסק הדין בעניין **אדם טבע ודין**, העבירה הכנסת תיקון מס' 109 לפקודת העיריות [נוסח חדש], שבמסגרתו תוקן סעיף 249(8) לפקודה. לאחר התיקון, נוסח הסעיף קבע כי העירייה מוסמכת, בין היתר:

"לספק, להתקין, להתוות, לתכנן, לשפר, לקיים, להסדיר גנים וגינות ומקומות מרגוע או נופש אחרים לשימוש הציבור, ולפקח עליהם, ולהשתתף בהוצאות קיומם של מקומות כאמור שהתקנים אדם לשימוש הציבור, ובלבד שלא ייגבו דמי כניסה לאותם מקומות, בחוק עזר או בכל דרך אחרת, לרבות באמצעות הטלת אגרה, מס, היטל או תשלום כלשהו (בפסקה זו – דמי כניסה), ואולם רשאי השר להתיר לעירייה לגבות דמי כניסה למקומות כאמור במקרים חריגים, ולפי כללים שקבע באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת" (ההדגשה הוספה).

39. תכליתו של תיקון 109 לפקודת העיריות הייתה להדגיש כי פארקים המצויים בשטחים מוניציפאליים יהיו פתוחים לכל, והגישה אליהם תהיה בחינם. החריג לכלל האמור הוא במקרה בו שר הפנים נותן לעירייה אישור לגבות דמי כניסה, על פי כללים שקבע באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת. יצוין במאמר מוסגר כי כללים כאמור מעולם לא נקבעו (הוראה זו הוחלה גם על מועצות מקומיות, ראו: סעיף 24 לפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש]).

40. בהינתן האמור, המסקנה המתבקשת היא כי אין רשות מקומית או מועצה מקומית מוסמכת לסגור פארק ציבורי רק עבור תושביה ולמנוע כניסת תושבי חוץ אל תחומי הפארק. הגיונה של מסקנה זו בצידה; שהרי, כפי שרשות מקומית אינה רשאית לגבות דמי כניסה לפארק ציבורי המצוי בתחומה, לרבות ממי שאינם תושביה, אלא על פי הסמכות הקבועה בפקודת העיריות בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף 249(8), בבחינת מקל וחומר, אין היא מוסמכת לסגור אותו כליל בפני מבקרים מבחוץ, משאין החוק מתיר לה לעשות כן.

41. בהקשר זה לא למותר להפנות לפנייתה של עו"ד דינה זילבר, המשנה ליועמ"ש, לעיריית עפולה, שבמסגרתה הבהירה כי: "בהתאם לתיקון בפקודה, וכל עוד התקנות טרם נקבעו, אין אפשרות לגביית תשלום גם לא במקרים חריגים... ואולם, בענייננו, ככל שהתשתית העובדתית היא כפי שהוצגה בפרסום... דהיינו מניעת כניסה מוחלטת למי שאינם תושבי העיר ברוב ימות השבוע, וביום ו' בלבד פתיחתו לציבור הרחב תוך מניעת השתתפותו בפעילות שתערך בפארק – מדובר במגבלה חמורה וגורפת אף יותר. שהרי מניעת כניסה גורפת פגיעה קשה אף יותר מגביית תשלום המתעדפת את תושבי הרשות המקומית, שאף היא כשלעצמה אינה טריוויאלית וחוקיותה מותנית בהתקיימות תנאים מסוימים..." (פס" 11 לנספח ע/9).

42. עצם העובדה כי הרשות המקומית מחויבת לשמור על תחזוקת פארק המצוי בתחומי שיפוטיו אין בה כשלעצמה כדי להתיר לה לעשות בו כבשלה. הרשות המקומית אף אחראית לתחזוקת הכבישים ודרכי הגישה הציבוריים המצויים בתחומה, אך לא יעלה על הדעת מצב בו רשויות מקומיות יקימו מחסומים ויתירו שימוש בכבישים מסוימים לתושביהן בלבד מתוך שאיפה לצמצם את עומסי התנועה.

43. אשר על כן, ובהיעדר חוק המסמך רשות מקומית באופן מפורש לסגור גנים ציבוריים בפני מי שאינם תושביהן, אין אלא לקבוע כי עיריית עפולה חרגה מסמכותה עת החליטה לסגור את הפארק שבתחומה. לפיכך, ולו מטעם זה בלבד, ההחלטה בטלה מעיקרא.

ג. ההחלטה מקדמת תכלית פסולה

44. ההחלטה פסולה אף לנוכח התכלית הפסולה שבבסיס ההחלטה לסגור את הפארק. הרי שאין לומר כי הפגיעה בזכויות החוקתיות של העותרת 1, ושל כל מי שנפגעים מההחלטה האמורה, נועדה לקדם תכלית ראויה. נהפוך הוא; תכליתה של ההחלטה היא פסולה מעיקרא, וזאת, משהיא נועדה לפגוע בזכויות אדם. כלל ידוע הוא כי תכלית אשר לא נותנת משקל ראוי לזכויות האדם ומתעלמת מזכויות חוקתיות אינה תכלית ראויה (בג"ץ חוף עזה, בעמ' 570; ראו גם: רע"פ 5086/97 בן חור נ' עיריית תל-אביב יפו, פ"ד נא(4) 625 (1997); ע"א 524/88 "פרי העמק" – אגודה חקלאית שיתופית בע"מ נ' שדה יעקב – מושב עובדים של הפועל המזרחי להתיישבות, פ"ד מה (4) 529 (1991)).

45. לעניין סוג התכלית במקרה הספציפי בו עסקינן, כפי שנטען לעיל, שהינה גזענית, סגרגטיבית ואפרטהידיסטית, יפים, בשינויים המחויבים, דבריו של פרופ' אהרן ברק: "סוג שני של תכליות הן אלה שנועדו לפגוע בזכויות אדם. אין הן מקדמות זכויות אדם, ואף אינן תורמות למטרה חברתית כללית. תכליות אלה אינן ראויות, ודבר חקיקה אשר נועד לקיימן אינו עובר את הבחינה החוקתית" (אהרן ברק פרשנות במשפט: כרך שלישי – פרשנות חוקתית 521 (1994)).

ד. הבקשה למתן צו ביניים

46. הבקשה למתן צו ביניים מתבקשת, בנסיבות העניין, וזאת לנוכח היותה של ההחלטה הנדונה בלתי חוקית, ללא סמכות, והיא פוגעת בזכויות יסוד בצורה גורפת ומעל לנדרש.

47. לפי מאזן הנוחיות, מימושה של ההחלטה מושא עתירה זו יגרום נזק עצום גם לעותרת 1 וגם ולציבור רחב שאינו נמנה על תושבי עפולה. הדברים מקבלים משנה תוקף לנוכח תחילת תקופת החופש הגדול. לעומת זאת, לא ייגרם נזק כלשהו למשיבים אם בית המשפט הנכבד ייעתר לבקשה.

48. התצהיר המלווה לעתירה זו והעובדות שצוינו בה מהווים חלק בלתי נפרד מהבקשה להוצאת צו ביניים.

על יסוד האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע כי החלטת העירייה בטלה מעיקרא, וכן הוא מתבקש להוציא צו ביניים במעמד הגשת עתירה זו האוסר על המשיבים לממש את ההחלטה הנדונה עד לקבלת החלטה סופית בעתירה זו.

פאדי ח'ורי, עו"ד

סארי עראף, עו"ד

ב"כ העותרים

חיפה, 1.7.2019